

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 31. vel. travna 1872.

List 22.

Vabilo

k občnemu zboru katol. političnega društva
v nedeljo 2. junija ob šestih zvečer.

Dnevni red: 1. Predsednikovo sporočilo.
2. Tajnikovo sporočilo. 3. Denarničarjev poštrev.
4. Predlogi posameznih udov 5. Volitev odbora
za l. 1872.

K obilni vdeležbi vabi oč. ljubljanske in
vnanje ude **Odbor.**

III. Križ — na cesti kazalec, potujočim svetvalec, vsavam keršanske dežice iepotičje.

„Kdor mene ljubi, spolnuje moje besede.“ Jan. 14, 23.

Od časov Konštantina Vélikega so jeli kristjanje olupševati ceste ali pota s križem, v spomin križanega Zveličarja, kateri je v resnici pot in kazalec prave poti v nebeško kraljestvo.

Tako je; križ križanega Zveličarja je kazalec poti in svetvalec potujočih. Nekteri hudodelnik, namenjen krasti, ropati, moriti ali doprinašati druge hudobije, se je že pri križu poleg ceste postavljenem nehoté ustavil in pri pogledu na križ prestrašen ter v sercu omečen se vernil na boljši pot. Na križu viseči tihi Jezus je ném toda pomenljiv pridigar grešnikom, učitelj zmotenim, svetovalec dvomečim in v zadregah omahujočim; pri njega pogledu se učimo te največi umetnije, kako da bi zatajevali sami sebe, in da ne bi bili otroci svojih divjih strasti, temuč da bi svobodni delavci v Gospodu verno hodili po pravi poti razodenja Božjega.

Z razpetima rokama visi, o človek! tvoj Odrešenik na križu, in tebi kot svobodni stvari kaže dvojno pot, po kateri moreš hoditi; ena derži na desno, ena pa na levo. Ako boš stanovitno hodil po pravi, boš sodnji dan na pravo, t. j. desno stran postavljen med ovce, ter pojdeš v nebeške stanovališča, ktere je od vekomaj pripravil Jezus Kristus pri svojem nebeškem Očetu za nje, ki ga ljubijo. Ako pa si boš izvolil drugo, t. j. levo, te pripelje ta na levo stran med kozle, in veržen boš v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem. Po pravi poti prideš s spokornim razbojnikom v raj, po levi pa z nespokornim v pekel. Perva ti kaže, da čednosti pot je ozka, polzka, z bodečim ternjem nastlana, toda pelje v življenje; druga pa ti kaže, da krivičnosti pot je široka, pohojena in s cvetjem posuta, toda pelje v pogubljenje. „Jaz sem pot, govori s križa Zveličar, ktera pelje v življenje. Nihče ne pride

k Očetu razun po meni. Pot, ktero ti kažem jaz, je ozka in vrata, pri kterih moraš vnti, so tesne, toda vedejo v življenje; nasproti pa široka je cesta, ktera derži v pogubljenje, in mnogi, oh premnogi hodijo po njej!“

Kristus Jezus, Zveličar naš, je pot in cilj ali konec, do kterege naj méri potovanje tvoje. Ako prideš k njemu, te on ne zaverže, ampak objame in ne spusti nič več od sebe. Svojih rok ne razprostira le, da bi kazal ti pot, sej je on sam pot, — temuč da bi po bratovsko te objel, ter vladal te tako, da bi nikdar več ne odpadel od njega.

Povsod po katoliških deželah so tako postavljeni po cestah nemi kazalci. Vzlasti katoliški misijonarji, kamor koli pridejo oznanovat nauk Jezusa Kristusa, povsod postavljajo znamenja svetega križa.

Ko bi po rojstvu bil protestant, že ta edina reč bi ne vznemirovala, da je nova vera ali reformacija s poti odpravljala vse križe. Kako bi se pač v resnici to moglo imenovati reformacija ali obnova kerščanstva, kar je s tim pričelo svoje delo, da je pokončevalo sveti križ, to posebno znamenje Sinú Božjega? Kako malo so poznali ti narodo in največi potrebo človeškega serca, kadar so vse pomenljive vnanje stvari, ktere bi človeka spominjale na ljubezen Božjo in na Sina Božjega, ter svojo blagovito moč skazovale na misel in serce, izobčiti hotli iz naboženstva ali verozakona!

Kako srečni smo mi katoličani, kateri, kamorkoli se v svoji cerkvi obrnemo, povsod najdemo znamenje našega odrešenja, sveti križ, ne le v častnih cerkvah, tih molitvi in službi Božji posvečenih mestih, temuč tudi pod milim nebom v naravi, pri cestah, po hribih in gorah, pri njivah in tratih, na mejah in ogradah. To je bilo starodavnim kristjanskim vekom lastno, da so po krajih, koder bi dan danes, kakor vidimo, zidali razno pisane stolpe, rajši stavili oni svete križe, kapelice ali znamenja kterih koli svetnikov, ki so popotnikom služili potem res za cestne kazalce. Marsikteri truden popotnik si je odpočil pod takim kazalcem, pred njim na kolena padel, v molitvi novih moči dobil, ter pokrepčan na duši in na telesu šel dalje po svoji težavni poti. Križ in na njem viseči Jezus Kristus opominja potnika, da je pot, ktera derži v nebesa, križeva pot, da toraj, o človek! vzemi na-se svoj križ ter hodi za svojim nebeškim Zveličarjem, ki edini te pripelje do tvojega pravega namena.

Križ ob njivah in travnikih spominja katoliškega kristjana, da naj svoje kmetovske dela in poljske opravila zveršuje pod križem, pod zastavo Kristusa, kateri mu moč daje pri delu in ga varuje vsakoršnega zlega.

Tu je osoda hudo ranila nekega kmeta; hoče se maščevati. Gre okoli križa na polj : kar se posvêti mu v duhu, in pri tem svitu bere na križu besede: „Hudobni hlapec, ves dolg sem ti odpustil, ker si me

prosil; zakaj ne bi ti se usmilil svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz usmilil tebe?" — Učite se od mene, jaz sem krotak in iz serca ponižen, in našli bote pokoj svojim dušam." — In glej, pridobljen je poljedelec in ginjen v svojem sercu, kakor nekdanj Janez Gvalbert iz Florence. S svojimi oboroženimi tovarši sreča le-tá bratovega morivca neoboroženega na mestu, kjer se mu ogniti nikakor ni mogel. Zavolj križa pa, s katerim se je tedaj zaznamnjel in zavolj kterege je milosti prosil, mu je odpustil ter ga sprejel za svojega prijatelja. Tako tudi uni kmet. Križ je pomiril oba.

Tam se nevošljivo ozira kmetica po njivah svoje soséde; zdi se ji, da so vse bolj blagoslovljene kot njene lastne. Gleda in gleda, in zavist se ji vnema, kar povzdigne oči kviško na križ, kateri stoji ob njivi. Solzé ji stopijo vanje, ker brala je na križu: „Glej to je nevošljivost storila; zakaj je tvoje okó hudobno, ker sem jaz dober? Uči se tedaj iskati najprej božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo ti bode priverženo.“ Le-tó oberne nase; pokoj in zadovoljnost najde v križu.

Tam spet gre hlapec nevoljen in mermraje na polje po težkih opravkih, kateri so mu naloženi za tisti dan. Mora pa mimo križa. Pobožnost, katero mu je že detetu vdihnila njegova dobra dasi revna mati, ga ustavi pred križem, pogleda vkviško, si odkrije glavo, se zaznamnja s svetim križem, pomoli in potolažen odide na delo. Kaj je pač vidil na križu? Vidil je tam napisane besede: „Kdor hoče biti moj učenec, naj zataji sam sebe, vzame svoj križ na-se ter naj hodi za menoj. Vzemite na-se moj jarem, sej je sladek moj jarem in lahko moje breme. Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obloženi, jaz vam bom polajšal.“

Kadar kmetič vsejavši seme v dobro obdelano zemljo z nadepolnim sercem pričakuje bogate žetve; kadar vidi krasno dozorévati svoje sejansa, katerih zlatorumeni klasi se pod težo obilnega zernja sklanjajo k zemlji, tedaj svest si dobre letine radosten hodi po polji okrog križa. Kadar pa po vročem poldnevu vidi, da se črni in težki oblaki preganjajo po nebesnem obloku, kadar vidi bližanje ter sliši votlo bučanje v oblakih, katero mu proti s hudo nevihto in točo, tedaj poklekne s svojimi k križu, ter s povzdignjenimi rokami kliče: „Gospod, otni nas, poginjamo!“ Ali odverne Gospod grozni bič od njega ali ne, to je v njegovih nezapopadljivih osodah. Ako ga toraj obiše z nadlogo, bere verni kmetič na križu vendar tolažljive besede: „Ne bodite maloverni, in ne poprašujte vedno, kaj bomo jedli in kaj bomo pili in s čim se bomo oblačili? Oče vaš v nebesih vé najbolje, da vi vsega tega potrebujete!“

Križi na visokih gorah in hribih ali gričih — niso li velika krasota, posebno lepotičje keršanski deželi? Nimajo mar oni lepega pomena za vsakega kristjana, potujočega proti večnosti? — Kako se vzdiguje človeku serce, da bi prej dospel pod križ na gori, o tem spričujejo lahko pobožni romarji, kadar od deleč ugledajo to zveličansko znamenje skoraj počiti si v senci njegovi! Prav res, kadar te dojde na daljnem potovanji huda ura in si truden, kako radosten lahko počiješ potem pod znamenjem križanega Jezusa, kateri te spominja, da je tvoj nebeški Rešitelj za te prišel na zemljo, za te veliko popotoval, za te lakoto, žejo, trud, vročino, mraz, zasramovanje in preganjanje terpel, na zadnje sam po križevi poti hodil, sam svoj težki križ na lastnih ramenih nesel na visoko goro Kalvarijo, in tam v neznan-skih bolečinah izdihnil svojo dušo, le da bi ti mogel se zveličati. To dobro premisli, mar ne jenja tvoja bolečina? Ni li koj močnejši tvoja volja, da bi tudi ti poterpljivo nosil svoj križ? Mar ti ne donijo nasproti besede Jezusove: „Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obloženi, in jaz vas bom pokrepčal, jaz vam bom polajšal!“

Po visokih gorah se stavijo križi zadnjič tudi za to, da pravi kristjan oziraje se na vzvišani križ vidi v duhu Jezusa Kristusa preminjenega v slavi, kakor so ga vidili v resnici aposteljni na gori Taborski. In čim viši je hrib, tim više stoji križ, in čim bolj se vidi, tim bolj nam v spominj kliče zmago, katero je Kristus dobil nad svetom in nad hudobnim duhom. Kako budivna in povzdigujoča je toraj misel: „Tam na višavi se vidi zmagovito znamenje, viteška zastava tistega, kateri je premagal hudobo in njeno moč; pri nogah pa mu ležijo vničeni sovražniki njegovi!“ —

Dele lepa rožica, ali pa grešna sirotica.

Ti imaš ledino pred seboj, katere še ni noben plug oral, nobene roke razkopavale, kamor še nobeno seme ni padlo, kjer še noben pšenični klas, pa tudi ljulika še ni rastla. Ti hočeš to zlatoučno ledino obdelati. Kje boš začel, česa se lotil, kako delal in trebil, kaj sejal, kako setev varoval in gojil?...

Ti imaš dete pred seboj. Ti ga hočeš odgojiti, za pridnega človeka, za dobrega kristjana odrediti? Pač je treba premisliti, prevdariti, študirati, kaj je v njem, kako imenitne narave je, kaj ima iz njega biti. Dupanloup pravi, da zavolj njegovih imenitnih lastnij moraš vso skerblijvost nanj obračati, spoštovanje, ki je na vero zastavljeno, moraš do njega imeti. Veš pa, kako se z rečjo dela, do katere kdo spoštovanje ima? Ne ne-spametno mehkužiti ga, ne nečimerno čehljati, ne s pre-okušenostjo kaziti deteta.

Res, ljubeznjiva stvarica, prava rožica je dete. Čisto serce, prijazna priprostost, zaupljiva poslušljivost — to so klice naj lepšega upanja za prihodnost, ako jih burja napčne reje ne pobrije. Nedolžna dušica je nebeški vertec, čegar v gredici spijočih klic zlobne strasti še niso popalile. Odkrito kakor čisto zerkalo je mlado serčice, laž, zvijača, hinavšina še nima v njem prostora. Vse je pripravljeno, vse bo kali poganjalo, vse rastlo, vse cvetlo, vse sad rodilo: samo da moraš mlado setev varovati slane, toče, strupene sape; streči je treba, trebiti škodljive odrastke vse naproti, s poti spravljati vse nasprotno, posebno pa Stvarnika prositi, da bi obvaroval sedanjega in prihodnjega zlega to lepo svojo stvarico.

Ti hočeš, da naj bo to dete kdaj srečno, ali da naj srečno ostane, kakor je sedaj? Dobro pa veš iz lastne skušnje, da sreče ni brez čistega serca, brez čednosti, brez bogoljubnosti, brez vere, to je: brez žive, delavne vere. Vse to se mora s človekom vred razcvetati pa rasti. Ako s čednostjo ne gre naprej, gre precej nazaj in kmali v brezno! Poznal sem mladenčka, ki je bil skor lepši od angelca, kateri je pa strašno žalosten konec storil, ker mu je toliko bolj teh prelepih lastnost in čednost primanjkovalo, kolikor stareji je prihajal. Zakaj bil je zašel v stan in okolišine, ki so čednosti silo neprijazne. O milovanja vredna oče in mati, ktera sta naj večji nesrečo svojega otroka doživela! Pa koliko je takih.

Kako lepo izgovarja dete perve besede: „Oče naš!“ Ljubeznjivo se podajo na njegovih rožnatih ustnicah odgovori na perve prašanja: „Kdo te je stvaril, kdo odrešil, posvetil? Koliko je Bogov“ itd. Zlata je ljubezen do nebeškega Očeta v njegovem čistem sercu; neprecenljivo drago njegovo nežno milovanje do terpečega Kristusa Odršenika. Poglej tisti dve sklenjeni ročici, ki ju pri molitvi v nebesa povzdiguje, — ali si že vidil kaj priserč-nišega na zemlji?

Ozri se pa na dete pod napačno odrejo, na njegovo blebetavost, nevšečnost, naglo jezo, zgodnjo nevošljivost, prehudo termo in svojeglavnost! Ali ti ne prešinuje mraz

kosti? Kako dostikrat mali malik mater gospoduje, draži, ji nagaja! Pa kako bi ne? Ali se ne obnaša mati do njega kakor sužinja, ali saj kakor taka, kateri je dete enaki govori, svojo lastno mater „tikati“, — tudi potlej še, ko je nečimerni méh že večji in velik! „Du“ Mutter, „du“ Vater, bring mir, gib mir das“ itd. Šembrano je to lepo in „gosposko“, — ko bi le „zoperno“ in „nespametno“ ne bilo! Namesto „križ“ delati se uči morebiti na pamet kake verstice (samo na sebi se vé, to ni nič slabega), ali tudi kaj malo „turnčkati“, to pa zato, da se skazuje, ponaša in že mladi zmehkuženi klop nečimernost in prevzetnost pase, ker ga mati v pričo sosednj prav pridno hvalička in preslavlja.

Na dobrem in nespačenem otroku je v resnici nekaj nebeškega, „nekaj na zemljo z nebés pridšega“, pravi Dupanloup, in ni čudo, da so mali Zveličarju tako posebno ljubi bili. Ni še storilo mlado serčice nobene malopridnosti iz hudobije in prevdarnosti, ni še čednosti vedoma in prederzno zaničevalo, sramožljivost je globoko vkoreninjena in vé jo varovati tudi z veliko serčnostjo, ako ni okuženo. Usmiljenost, pravičnost vé dobro spoštovati. Kerstna milost ima veliko moč zraven prirojene postave za dobro.

Res je, da obžalovanja vredni nasledki izvirne spačenosti se tudi že pri majhnih otrocih ne dajo tajiti. Nag-njenje k hudemu tiči globoko v duši, ki pa manj moči in živeža dobiva, ako primérna in skerbna reja otročiča vodi. Ravno te hude in kužne spijoči kali v otroku tirjajo vse prizadevnosti od strani staršev in rednikov, da se iztrbljajo, zatirajo ter moči ne zadobé. Buditi se mora občutek za dobro, k zavednosti spraviti moč in vrednost svobode, ki jo ima človek v sebi, da zamore s pomočjo milosti Božje hudemu ustavljeni se. Kako natanko otroci razločijo, kaj je dobro, kaj hudo, kažejo n. pr. kadar svoje tovarše tožijo; na tanko ti bo zadel tudi naj poredniši otrok napako pri družih, če tudi sam svojo tají in je priznati noče, kadar je že nekoliko spačen.

Nameri se, ako je otrok zmehkužen, da ga zgodaj obsede hud napuh, merzost do svetih opravil in do vere same. S koliko skrito nejevoljo, pravi Dupanloup, odbijajo vsako resnico, ki jih kaj zadene, ako so bili zmehkuženo izrejeni v prvih letih svojega življenja. S kolikim obžalovanja vrednim nagonom se poprijemajo vsega lažnjivega in hudega, ako se jim prileže!

Ponavljam tedaj, pravi omenjeni učenik mladine: Otročnost je lena, nepazljiva, prederzna, zdražljiva, svojeglavna; ona je starost razmišljenosti, nagle jeze in pohlepčnosti za razveseljevanjem, starost vsih omamljenj in zato tudi studenec skoraj vsih napak tih lét, kakor tudi vsih trudnih skerbí v odgoji! Toda Fenelon bi pristavil: je pa tudi edina starost, v kateri človek še vse premore čez sebe, da se poboljša. — Ali ni pa vse ljubezni, vse pazljivosti vredno mlado bitje, katero čuti rane svojih zmot in si resno prizadeva, da bi jih opustilo?

Amerikanske pisma naših mladih rojakov.

V St. Ludoviku, 12. sušca 1872.

Danes Vam moram sporočiti žalostno novico: mati so mi pretečeno sredo, 8. marca, 1 četert čez 6 zjutraj umerli. —

To, predragi, se vé da, je prežalostna novica zame, ki sem zgubil milo mamko, za Vas, ki ste zgubili hčer, sestro, sorodnico, prijateljico, — res prežalostno — kakor sploh smert naši naturi nikdar ne prinese veselja. — A preljudi Bog nas je poklical k tisti veri, v kateri najdemo tudi tolažbo za smert. Ta vera nas uči, da vse

reči premodro vlada Božja previdnost; ta vera nas uči, da las z glave ne pade brez Božje volje, ta vera nas uči, da Bog je naj ljubeznjivši Oče, ki nikdar ne pristupi, da bi se nam kaj hudega pripetilo — vse tako stori, kakor je za nas naj boljše; ta vera nas uči, da mertvi le spijo, da bojo zopet vstali in živeli na veke; ta vera nas uči, da tisti, ki so tukaj terpeli in voljno spolnovali Božjo voljo, ne bojo umerli — temuč živeli tudi po smerti telesa in vživali plačilo, večno plačilo v kraljestvu nebeškega Očeta; ta vera nas uči, da smert naše ljubezni do naših dragih ne razterga, marveč še le prav vterdi; ta vera nas uči, da tudi še po smerti mi lahko pomagamo svojim dragim, če morebiti še kaj potrebujejo; ta vera nas uči, da se ne ločimo za zmiraj — ampak le za kratek čas — potlej pa bomo spet vsi vstali — se zedinili s svojimi dragimi, se nikdar več od njih ne ločili, temuč na vse veke se vkupaj veselili v nebeškem kraljestvu, kjer bo Jezus Kristus sam naše neizrečeno veliko plačilo! — To, predragi, so sladka tolažila, ki jih vera lije v naše ranjeno serce, ktera nas navdaja s svetim upanjem in ponižno vdanostjo v Božjo voljo! — Nikarte toraj, predragi, preveč žalovati; Bog je dal, Bog je vzel; češeno naj bode njegovo ime; sej vemo, da prevelika žalost ne pomaga ne nam, ne ranjci dragi materi; — pač pa potrebujemo vsi molitve — molimo, predragi, prosim Vas, molimo za ranjco, če še kaj potrebuje — da pred pride iz kraja britkosti v raj večnega veselja. — — —

Kar se posebej tiče njih smerti, mislim, da si bolj srečne nobeden ne more želeti, saj kolikor se dá soditi iz okoliščin pri njih smerti. — Zboleli so na nedeljo in praznik presv. Imena Jezusa. V cerkev so preveč hiteli — da jim je bilo vroče in potlej so se prehitro shladili — in od tega časa jih je jelo tergati po udih, naj pred so dobili v noge — potlej se jim je preselilo v križ, in tako so dolgo časa in veliko terpeli, ker jih je neizrečeno peklo v križu. Pri nas v kloštru so jim dali zdravil, pa jim niso nič pomagale. Toraj je šel Jaka zadnji petek 3. marca v St. Klavdij k dohtarju in spotjo je prišel tudi k meni v klošter, ker sem mu rekel, če bi imelo nevarno biti, naj gotovo koj pride póme. Pa zdaj, je rekel, še ni nevarno, še ni za umreti, in toraj še nisem šel ta pot z njim, ampak tako sva naredila, da bi bil prišel na sv. Jožefa dan v „Turever“, z gospodom, da bi bil tam slovensko pridigoval in potlej še mater obiskal. — V petek večer je Jaka tu pri nas ležal in tukaj se mu je, kakor mi je poznej pravil, sanjalo, da je vidil enega naših gospodov, kako je strašno konja z zlatim vozom podil gori po gozdu proti kraju, kjer je materna hiša, kakor bi bilo pomenilo, da naj še gospoda s sv. obhajilom seboj vzame. Pa on ni mislil, da bi bilo že tako hudo, ker še ni bilo slabo, kadar je šel od njih v St. Klavdij. Tudi jest sem mislil, to ni nevarno, se bojo že počasi ozdravili. V ponedeljek, 6. marca, polastila se me je pa taka otožnost, da kar nič nisem mogel delati; tako me je nekaj skerbelo in mi na sercu ležalo, da sam nisem vedil, kaj bi začel. Drugi dan vtorek, sem pravil nekomu, da mati še ležé, in da jih tako v križu boli. — Če še ležé, mi pravi, od bolečine v križu — ne bojo več vstali! — Kakor pšice v serce šle so mi te besede na ušesa; kar pride koj potem, bilo je popoldne okoli štirih — nekdo k meni, in pravi, da me brat čaka, ker so mati zelo bolni! — Kar stresel sem se pri ti novici — in ko k Jaku pridem, pové mi s solznimi očmi, da je prišel po „gospoda“, da pa morebiti ne bojo več živih dobili! — Sami si mislite, kako mi je serce tolklo pri teh besedah! — Berž sem letel k pater priorju, da bi šli še nocoj k materi, potlej pa k g. opatu, da bi smel iti k materi tudi jest. Koj so mi privolili, in tudi p. prijor so se jeli koj pri-

pravljati. Jaka je mislil, da bi ta večer saj do štacijona v „Turever-ji“ šli, kjer p. prijor ostajajo, kadar imajo gori mašo. P. prijor pa so djali — ne — le navečerjajmo se koj, potlej se pa pripravite in bomo šli tako dolgo, da pridemo do cilj in konca, če se imamo tudi celo noč voziti. — Jest sem bil hitro pripravljen, in sem še letel v cerkev in prosil premilo Devico in Gospoda Jezusa Kristusa — da bi saj, če je že njegova volja, da mi mati umerje, da bi saj nas še počakali, da bi saj še sv. obhajila dočakali — in bi še le potlej z Bogom sklenjeni srečno zaspali v Gospodu.

Med tem je bil voz pripravljen in malo minut pred 6 zvečer smo odrinili in nomine Domini (v imenu Gospodovem). Počasi se je mračilo, pot je bila neizrečeno gerda — ravno sneg je bil ves odkopnel in pol čevlja globoko vdralo se je navadno — včas pa so šle kolesa do pésti po vodi. Voz je opletal od ene strani na drugo in zmiraj sem moral gledati, da me ni ven verglo, kajti imeli smo na vozu premalo prostora, ker je voz le za dva narejen, mi smo bili pa 3. Dolgo časa smo vsi molčali, potlej smo jeli po malem govoriti in Jaka nam je pripovedoval, da ravno, ko je bil v št. Klavdiju po zdravila — potegnilo je materi s križa k sercu in na enkrat so strašno oslabei. Že včeraj jim je enkrat besedo zaperlo in mislili so že, da bo koj po njih — potlej jim je pa spet odleglo. Danes (v torek) zjutraj pa jih je spet prijelo, da niso mogli nič govoriti — vendar pa so vse razumeli — tako so bili, ki je šel in če jim je kaj odleglo, so lahko še živi, če jim pa ni odleglo, so skor gotovo že mertvi. — Spet smo molčali. — Misli sem na mater — kaj bi bilo, če bi že mertvo najdel. — Vdal sem se sicer v Božjo voljo — vendar sem prosil, če je njegova sv. volja, da bi še toliko počakali, da bi prišli gospod — ali pa saj, da bi se jih Bog usmilil, ter jim dal srečno zadnjo uro. Nikdar mi še ni bila pot tako dolga, kot ta večer, — o kako dolge so bile milje in zraven še pot tako nerodna, da smo tako počasi rili naprej! — Nazadnje je bilo še eno miljo do hiše — še pol milje — že je bila blizo — že se je vidila luč — že smo stali pred hišo — o kako mi je serce tolklo — —. Že se odpró duri — in moja prva beseda je bila: „ali so še živi?“ — Še — še živi še — odgovoril mi je Pevčev Miha — in tu se mi je odvalil kamen od serca! — Še zunaj sem slišal težko sapo in hitel sem notri vidit mater — na smertni postelji! — O kako revni — o kako so bili spremenjeni — usta že čisto mertvaške — oči pa tako žive še kot zmiraj. — Prav čudni so bili viditi, v spodnji del obraza mertvi, v zgornji, posebno v oči pa popolnoma zdravi. Koj so pogledali po meni, in ko sem jih poprašal, če me poznajo — so mi koj prikimali, roko podali, potlej pa pritisnili moje uho na svoje usta, ki so bile malo odperte, kakor bi mi bili hotli nekaj povedati — ali pa so mi hotli na znanje dati, da ne morejo govoriti zavoljo prevelike in pretežke sape, ktera mi je bila na uho, da mi je po glavi germelo. Oklenili so se moje roke in mojega vratú, če bi bili mogli vstati. Pa sapa jih je preveč gnala, koj so se mogli nazaj položiti. — Med tem so prišli tudi p. prijor in ko sem jih prašal, če poznajo gospoda, so mi tudi koj prikimali. Potlej sem jih prašal, če bi mogli in če bi se radi spovedali, in so mi vselej prikimali.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Od apostoljskega poročnika na Dunaju, presvitl. in prečast. gosp. Marijana Falčinielli-a, je vredništvo Zg. Danice prejelo prav prijazno pismo od 21. majnika, s katerim je poterjeno, da so z veliko hvalež-

nostjo prejeli undan poslanih 474 gl. zbirke Zg. Dan., kakor dar za 80letni god sv. Očeta Pija IX.

Ljubljanskemu frančiškanskemu samostanu je te dni došla čast, kakoršne še nihče tukaj ne pomni. Od preteklega ponedeljka do toreka je bival v njegovih ozidjih predstojnik vesoljnega frančiškanskega reda, prečastitljivi o. Bernardin a Portu Romatino, ki stanuje kakor redovniški general v Rimu v samostanu „Ara Coeli“ na Kapitoliju. Bil je nekaj dni v Gorici in zdaj gre obiskovat samostane svojega reda na Štajersko, Tirolsko, v Belgijo, potem v Dalmacijo in naslednjič v Algier na Afrikansko. O ravno tej priliki je bil v Ljubljani provincijal okrajine sv. Križa prečast. o. Miroslav Henigman iz Gorice, ki se je podal potlej na obiskovanje svojih samostanov v Novo mesto in dalje. Iz Gradca je bil redovnemu generalu naproti prišel ondotni frančiškanski komisar, ki ga je z njegovim lastnim tajnikom in drugim redovnikom vred tje spremljeval.

Nova zastava katol. družbe. Preteklo nedeljo popoldne po litaniyah je bilo v nunski cerkvi slovesno blagoslovjevanje novega bandera za katoliško družbo. Cerkev je bila polna vernikov vsih stanov. Pred opravilom je gosp. dr. Sterbenc v kratkem in čverstem govoru pojasnil pomen bandera, potem so prečastiti gospod sem. vodja in kanonik Fr. Kramar med azistencijo blagoslovili zastavo s podobama Matere Božje čistega spočetja in sv. Petra aposteljna, ki sta družbina pomočnika. Pri naslednjem darovanji za bandero so številni verniki zložili čez sto gl. Serčna hvala za toliko gorečnost! Hvala pa tudi gre posebno verlim katoliškim gospém in gospodičinam, ki so tako lepo doveršile to imenitno znamenje, ki se bode pri šentjakopski procesiji v nedeljo po sv. Reš. Telesu na prvo očitno razkazovalo in je upati, da obilno vernikov za njim za procesijo pojde. Kakor zastava na vojski zbira brambo zoper nasprotnike, tako imejmo upanje, da bode tudi to bandero znamenje ednosti in spodbudek k večji serčnosti za duhovni boj v prid Kristusove cerkve.

Zastran stradajočih na Dolenskem in Notranjskem bodi omenjeno, da še zmiraj prošnje prihajajo, ako bi se tu in tam moglo še kaj pomagati, ker čas je ravno zdaj še naj huji, dokler kaj ne zraste. Veliko, prav veliko so dobrotniki darovali, dosti več kot je bilo pričakovati, in miloserčnost naših deželanov se je zopet kaj častitljivo pokazala, in ko bi sila ne bila tako obširna, bi bilo to veliko izdalo. Ali obširnost pomanjkanja je storila, da na toliko število razdeljena pomoč pri posameznih le malo izdá. Od več strani smo slišali, da od deljenega žita so hiše dobivale po kacega pol mérnika. Danica je nabrala in razposlala čez sedemnajst sto gold. Res lep denar! Kjer je bilo moč posameznim bolj terpečim krajem nekaj več poslati, je vendar nekoliko izdalo. — Po naši misli bi morala vlada v tacih obširnih potrebah bolj izdatno pod roko seči. Ako bi se le polovica tistega denara, ki se za časnike, nam še celo sovražne, obrača, bila bi pomoč zadostna.

Iz Ribnice. Binkoštni ponedeljek smo imeli v domači farni cerkvi prelepo slovesnost. Postavili smo nov križev pot, kterege so nam blagoslovili preč. g. o. Tadej iz Ljubljane. V izverstnem govoru so razlagali, kaj je greh ter pojasnili, njegovo ostudnost in njegove nasledke; — nasproti pa so pokazali Božje usmiljenje, ki ubogemu človeku odpusti vse pregrehe in celó časne kazni, ako se poprime v to namenjenih pripomočkov. Med temi je eden naj boljših naj izdatnejih obiskovanje križevega pota, pod katerim naj se tedaj verni obilno in prav pogostoma zbirajo. — Svečanost je jako povzdignila nazočnost mnogih preč. gg. duhovnov iz okolice.

Križev pot, moramo reči, je po enoglasni sodbi izvedenih gospodov prav lepo in okusno izdelan, prej gole

in nekako mertve stene so po njem hipoma dobile prijazno živost. Slike so posnete po Führich-u, okvirji so pa v resnici tako krasni, da gotovo ne dobiš enakih na Kranjskem. Ribniškemu križevemu potu daje pa še posebno veljavo to, da je delo domačih rok. Izkazala sta se ž njim Kamničana: slikar Matija Koželj in podobar Matija Ozbič, ktera tu javno pohvalimo in z dobro vestjo vsakemu priporočimo. Urita svoje bogate darove, verla rojaka, in napredujta na polji lepe umetnosti v čast sebi in narodu in v večjo slavo Božjo!

Čast preč. g. ribniškemu dekanu, ki si na vso moč prizadevajo, da se ribniška cerkev, ki je po svoji veličanski zidavi ena prvih na Kranjskem, tudi gledé notranje oprave med naj lepše vversti! Slava za Božjo čast verlo vnetim Ribničanom, ki g. dekana v blagem početju krepko podpirajo in z radodarno roko častno milostinjo pokladajo na darilnik Božji od leta do leta doveršujoči mogočno poslopje, ki bo poznim vnukom živa in sveta priča pravega keršanskega duhá starodavnih očetov. —

Naj končno omenim, da se v kamenarski delalnici gospe vdove Tomanove ravno izdelujeta tudi stranska altarja za našo farno cerkev, vredna tovariša veličastnega velikega altarja, ki bosta še letos postavljena.

Vas Cirkovice pri Ptujem na Štajarskem je pogorela 15. majnika, ko so bili ljudje na polju. 54 kmetom so poslopja vpepeljene; samo nekoliko hiš s cerkvijo in duhovsko hišo je ostalo. Zgorel je tudi en otrok, drugega hudo opečenega so v bolnišnico odnesli. Večina posestnikov ni zavarovana, toraj revšina silovita. Vredništvo „Slov. Gospodarja“ v Mariboru nabira darove za usmiljenja vredne pogorelce; kdor goldinarček za-nje premore, je zdaj moč brez truda poslati ga po poštni odkaznici.

Z Dolenskega. Veselje človeka navdaja, da zdaj ljudje, če tudi šole mnogotero slabé, vendar toliko bolj med seboj eden drugega v branji podučujejo. Toliko večja je pa še radost, ko vidimo, da ljudstvo nima spačenega kusa, kakor mnogi po mestih, temuč le raji po takih bukvah segajo, iz katerih jim je mogoče si dušnega prida in koristi pridobiti. Škoda, da so verske in molitvene bukve, akoravno se jih toliko 1000 in 1000 prodá (tukaj se jih je v neki mali fari v kratkem času za blizo 50 gld. spečalo), v primeri z Mohorjeve družbe knjigami tako drage.

Slovstvo zdaj vidno napredva tudi v jeziku; v cerkvenih rečéh se to nekoliko sem ter tje pogreša. Želeti bi bilo, naj bi gg. pisatelji svojih cerkvenih, molitvenih in družih knjig, ne oddali bukvarjem enkrat za vselej, ampak samo za en natis. Pozneje naj bi se knjigoteržec vselej s pisateljem pogodil na novo za natis, in spisatelj naj bi pred vsakim novim natisom svoje delo pregledal, popravil, opilil itd. Gotovo bi bilo vselej kaj popravljati, vsaj slovniško kaj zboljšati. Tako pa se molitvene bukve dobijo, da je n. pr. že peti ali šesti natis ravno taki, kakor je bil prvi pred 20 leti; samo letnica in pa število natisa se spremeni.

Tudi v tem naj bi bili gg. pisatelji edini, da bi vsak dobro pa lahko umevno slovensko pisal. Kadar ima ena in tista reč več imen, besedi, je vselej svetovati bolj znano in ložej umevno porabiti. Prosto ljudstvo ne ljubi kovanih in slovniško narejenih beséd. *) Še bolj

*) Da bi bilo kaj tacega posebnega kovanega v molitvenih bukvah, nam ni znano. Ne manj zoperne so pa tudi nekatere nepotrebne oblike, n. pr. tisti neštevilni repasti „ej“ pri adjektivih, ki se vsiljujejo z izgovorom, da so stare oblike. Staro je častiljivo, velikrat tudi bolje mem novega; čas je pa vendar tudi marsikaj izlikal, opilil, zljajšal, kakor v vsih družih jezikih, in javljaje je to napredek, ako se po bolj okornih formah v starost nazaj sega. Kaj bi rekli Italijani, ko bi jim kdo v nekdanjih oblikah, to je, v latinščini pisal? Vr.

je želeti, naj bi eden in tisti pisatelj v ravno tisti knjigi za ravno tisto stvar vedno ravno tisto besedo rabil. Dobi se včasih na ravno tistem listu „gnada“ in „milost“; včasih „žegnana“, malo potem „bлагословljena“, kmalo zopet „blažena“; včasih so „kazni“, včasih „štrafinge“*) itd... (V nadaljno, kar ste pisali in očitali, se nam ne kaže vtikati; „obedientia“ v obredovnih zadevah je dolžnost, pa tudi naj bolji „medicina.“ Zarad izpušenja tistih „čednost“ in „grehov“, v bukvah za popoldansko Božjo službo naj omenimo, kar smo slišali, da niso nalaš izpušene, in da se ta pomanjkljej pri drugem natisu dá popraviti. Vr.)

Iz Ternovega na Notranjskem smo dobili občiren dopis zoper neki lažnjivi dopis iz Ljubljane, ki je bil 13. majnika v dunajskem „Illustr. Extrablatt“ in kakor pravi pošteni gosp. učitelj M. Rant, je tako spleten, da bi njega pri preč. g. dekanu in pri celi dekaniji ob dobro ime pripravil. Ker se Danica ne more v obširne reči spuštati, toraj naj le v kratkem naj glavnišji reč posnamemo iz dopisa.

V prvo gosp. Rant zavrača dopisnika, ki napada g. dekana zarad šole, in priča, da so v šolskih razmerah izurjen mož, ki jim je napredek in izobražba mladine nad vse pri sercu in tudi starše spodbujajo, da naj otročiče pridno v šolo dajejo.

Lažnik iz Ljubljane je dalje kvasil, da učitelju še vode ne pustijo iz farovškega vodnjaka, ktere pa še nikoli od ondod prosil ni, ker ima 4 bližnje vodnjake, kadar pa v farovž pride, mu sicer ne ponujajo vode iz vodnjaka, pač pa vina iz kleti, in ker mu vina privošijo, bi mu gotovo tudi vode ne zavidali, ako bi je potreboval.

Tistega, ki ga lažnjivi dopisnik kajfa z zatiravcem učitelja in zasramovaje vanj berskne satiro: „V resnici, fajmošter popolnoma po evangeliju!“ — ravno tistega pa učitelj čisla za „svojega naj boljšega prijatelja, do brotnika itd.“

G. Rant kliče skritega potuhneža, da naj se razodene, ako ima še kaj sramožljivosti, ter naj skaže in opraviči, kar je pisal; ako pa tega ne stori, ostane „lažnik in tat poštenja.“

Taki možje tedaj so liberaluhi, ki po tujem ali za skorjo kruha in iz bedaste nevednosti, ali pa iz hudobije našo deželo in naše ljudi černijo.

Port Said, 15. mal. trav. V Kajfi smo vzeli slovo od svete dežele. Preden naprej odrinemo, naj nekoliko splošno opomnim o našem popotvanji po sveti deželi. Moram reči, da popotvanje po Sveti deželi ni tako silno težavno, kakor si nekteri domišljujejo, res da mora človek zdrav in nekoliko čverst biti, a tudi 77letni starček je srečno prestal popotvanje, toda vsih krajev ni obiskal. Oko ne sme iskati prijetnih romantičnih krajev, uho se mora privaditi na „bakšiš“, zakaj to besedo sliši od zora do mraka, od starih in mladih, še celo od tako malih otročičkov, ko bi se človek komaj nadjal, da zna kaj govoriti; mati ga je še pestovala in smo ga slišali „bakšiš“ kričati. Rekli smo, da kakor pri nas otrok perve besede „mama“, „ata“ izgovarja, tukaj pa „bakšiš“, „hadzi-bakšiš (romar, dar!).“ Ko delavcu že dobro plačaš, slišiš še na zadnje za „bakšiš“ te nadlegovati. Ako ti kdo

*) „Sinonima“ rabi vsak jezik — hvaležen, če jih ima; in če se nekatere tujke sem ter tje, zlasti v bukvah za prosto ljudstvo še vtikajo, dokler se bolj ne privadi, ne kazi toliko. „Gnada“, „žegnan“, „žegnanje“ se v knjigah za ljudstvo, kakor v pridajah, blezo ne bo moglo še tako hitro čisto opustiti, — ložej morebiti barbarsko „štrafinga“. „Žegnati“ je latinsko (signo, are), kakor toliko družih, „gnada“ kdo vé, če je čisto nemška ali kaj drugega? „Milost“ je tudi „barmherzigkeit“ itd. in nekako težko nadomestuje vse pomene „gnade.“ Sicer pa smo vsi za lepšanje jezika, kolikor je moč, da ni v škodo razumljivosti, kar je prva potreba. Vr.

palico pobere, kak ničvreden kamniček ali cvetlico podarí, boš že slišal „bakšiš.“ To smo posebno pri Samariji skusili. Velika druhal otrok nas spremlja kake pol ure, in kaj so hotli ti razterganci od nas imeti? Nič ne družega ko „bakšiš“ Eden vjame keberčka, ga ponuja za „bakšiš“; drugi uterga cvetlico ali klas, ga ponuja za „bakšiš“; zopet tretji pobere kak kamniček, ga ravno tako ponuja za „bakšiš“. Namesto lepega pozdravljanja: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ boš slišal le „hadži-bakšiš“. Bojim se že, da bi ta Jutrovcem tako priljubljena beseda častitim bralcem ravno tako zoperna ne bila, kakor je bila že nam. Še zdaj se mi sanja od nje, še zdaj mi po ušesih doni. Ne sliši se v Sveti deželi lepega zvonjenja, ni po hribcih prijetnih belih cerkvic, ne v nižavah šumljajočih studencev, le redkokrat se sliši kaka pevajoča ptica, ne vidi se marljivih čebelic, ne pitanih goved; samo velike čede dróbnice. Podoba Svete dežele mora res vsa drugač biti od nekđaj. Vidi se, da z vero vred je tudi blagoslov božji zginil.

Iz Kajfe odrinemo po noči, in 13. mal. trav. proti 5 zjutraj smo pred Jafó; morje precej nemirno velike valove dela. Popotniki so do malega vsi zapustili barko, blaga so veliko izložili, a še več ga naložili, sosebnó pomoranč; valovi so silno sem ter tje metali barke in barkice, ki so blago dovažale in odvažale, vender nesreče ni bilo. Eni naših tovaršev so bili pri kraji, da bi jih silen val ne bil potopil; obledeli so bili smertnega strahú. Na tem parobrodu sem vidil dva velika zvana, eden pri 25 stotih, drugi pri 45; darovana sta od ruskega cara za Jeruzalem: manjšega so izložili v Jafi, večega zarad nemirnega morja niso mogli izložiti, peljali so ga v Aleksandrijo, tam ga izložili, da ga bodo o priliki nazaj v Jafó pripeljali in dalje v Jeruzalem. Proti 7 zvečer barka odrine iz Jafe. Po noči je sapa, ravno nasprotna, še večí, valove velike delala, čez barko metala, in skozi odperti strop k nam notri pluskala. Na verhu barke je velik krik, vse se stiska pod ostréšje.

14. mal. travna smo vsi dolgo ležali, nobeden ne mara za zajutrek; druge jutra sem čakal na verhu barke izhajočega solnca, danes je bilo že precej visoko, ko sem se prikazal na verh barke. Proti 11 dopoldne pridemo v Port-Said, barko privežejo z debelimi vervmi na 4 krajih. V ladijostaji je precej bark, je pa ladijostaja zavarovana pred morskimi valovi z nekakim zidom po dveh stranéh daleč v morje potegnjenim. Ni to pravi zid, ampak le velike štirovoglata skale neredno iz morja molé, in če te skale blizo ogledaš, vidiš, da niso prave skale, ampak le narejene, delajo jih iz hidravliškega apna in peska, tako tudi v Aleksandriji. V zavetniku je mirno, delfini igrajo okoli barke, na bližnji portugéški fregati godba lepo svira. Popoldne se peljemo mesta ogledat; razum enih hiš so druge bolj barakam (začasnim kočam) podobne, široke ulice, namesto tlaka na debelo prah in sipa; popravljajo ravno zdaj ulice, da bodo po sredi terji pot naredili; a to delo gre silno počasi, namesto da bi na vozéh dovažali zemljo in pesek, ga Arabci v malih kočkih na ramah donášajo. Ogledali smo tudi frančiškansko cerkev; dosti velika je pa revna, le za silo postavljena.

15. mal. travna gremo maševat v frančiškansko cerkev. Ob enajstih dopoldne gremo ogledat prekop Suec, peljemo se v čolnih po prekopu četert ure daleč, vernemo se nazaj, ker ako bi hotli dalje se peljati, morali bi plačati 5 frankov (2 gold. v srebru) od enega čolniča; vernili smo se pa, ker ni nič posebnega viditi, in če vidi kdo en kos, vidi vsega. Stopimo iz čolniča, da ogledamo mašine, ki jih je brez števila, nektere že s peskom zasute, za iztrebljanja prekopa pripravljene, in družega železja. Okoli dveh popoldne sapa večí prihaja od zahoda, v zavetniku je sicer mirno, vender barko še

z dvema vervima privežejo. Ruska barka je hotla odriniti, bila je že zunaj zavetnika, ali povernila se je nazaj. Ko mi to vidimo, je nas jelo skerbeti, kako se bo nam godilo, ker imeli smo kmali odriniti. Poveljnik se odloči, da bodedo to noč še v zavetju ostali; vender k sreči se na večer oblaki prevlečejo, sapa potihne, in mogli smo proti 8 zvečer odriniti proti Aleksandriji.

Razgled po svetu.

Iz gornje Avstrije se piše „Vaterlandu“, da je škof sklical dekane k posvetu zarad 13.000 zboljška, ki ga hočejo ondotnemu duhovstvu nakloniti. Dekani so imeli že poprej dogovore z duhovni in tako se bode čul glas cele škofije. Upa se pa, da se bode ondotno duhovstvo, kakor toliko družih škofij, odreklo temu darilu. Ondotnemu škofu so na prvo vzeli posestvi „Garten“ in „Gleink“, ki ste nekako toliko na leto nesli, kolikor se zdaj hoče duhovstvu podariti. Duhovstvo bode toraj zahtevalo, naj se vlada poprej z njihovim škofom pogodi, mu njegove pravice dá, potlej bode nadaljno govorjenje.

Ogersko. Ogerski katoličani so zgled dali in pot odperli, po kateri edini je menda še moč za katol. reč kaj izdatnega storiti, pravico in občinski red rešiti in ohraniti. Ta pot je, da se katoliško-konservativci zedinijo k resnemu delu za občinski blagor. Načelnik katoliško-konservativne zadeve grof Juri Apponyi ravno razpošilja klic do katoliških volivcev krone sv. Štefana. Razpošilja ga v 20.000 iztisih in v vsih jezikih, ki se govoré na Ogerskem. Klic ima kakor program petero glavnih tirjatev, in te so: odprava „Placetum-a“ in posrednje prosto občenje škofov s poglavarjem sv. Cerkve; cerkvene in šolske vstanove, ktere so od katoličanov napravljene, naj cerkev v gospodarstvo vzame; verska odreja in nauk; civilni zakon je naravnost in skoz in skoz zaveržljiv; poslanci naj se neodmakljivo poganjajo za cerkveno samovpravo. — „Nam katoličanom žugajo še huje tlačénja,“ pravi klic, ako se ne prebudimo iz svoje zaspanosti in zedinjeno pa serčno ne vojskujemo.“ Laži-liberalci s katoliško mlačnostjo bi bili zmožni doseči, da vradna evropejska brezvernost tudi občinsko življenje preide, kar Bog obvari!

Stroski za državne zборе. Za ogerski državni zbor se je potrosilo v 3 preteklih letih 3,321.149 gl. in 120 zlatov, tedaj na mesec poprék po 90.000 gl. — Dunajski državni zbor stane v petih mescih tega leta 345000 gl., v enem mescu tedaj 60000 gl. — Velika odgovornost za tiste poslance, kateri časa ne obračajo v resnično duhovno in telesno korist narodov! Ogersko ima 432 poslancev, Cizlajtanija bi imela imeti 203. Ogerski imajo na dan po 5 gl., cizlajtanski po 10 gl. —

Gospodarstvo nove ère kaže trinajst tisuč pravd, ki jih ima tako imenovana laška vlada zarad novega mlinškega davka. To je strašna številka. Ako je res, da je postava toliko bolji, kolikor manj daje priložnosti k nasprotnostim in preprirom, vsakdo previdi, kaj se mora reči o novem mlinškem davku, pravi „Unità.“ Vrvnано je tako pravi „Gazz. del popolo“ v Florencu, da vladni pravdosrednik v tacih pravadah ima za vsako naj manjši stvar 42 lir priboljška, ki primeroma raste, in 85 lir pri apeliranjih. Ne štejemo pravd, ki bi utegnile iti na apeliranje, in tudi ne unih, ki so velike tehtnosti; govorimo samo o manj važnih, za ktere dobiva po 42 lir. Poštév je čisto lahek, 13000×42 je 546.000!... Tako gre čez pol milijona iz žepa vladi, ali iz žepa ubozih deržavljanov, kajti, naj se pravda dóbi ali zgubi, pravdosrednik hoče in mora plačan biti.“ — To smo povedali iz laških listov; zdaj naj pa kaj povedó tisti, ki blagrujejo novo Italijo in liberalno dobo, in ki opravičujejo laške rope.

Bulgarska nezedinjena cerkev je zadobila zamostojnost, ločivši se od greškega razkolniškega patrijarha v Carigradu. Bulgarski eksarh, vidinski škof, je te dni v Carigradu pontificiral pred številnimi priverženci, in v liturgiji ni več imenoval patrijarha. Eden arhimandritov je potem bral pismo, v katerem se oklicuje samostojnost bulgarske cerkve. — Bog daj, da bi to rešenje izpod greškega jarma našim bratom pomagalo do popolne svobode, t. j. v naročje že pred stoletji zapušene njih prave matere, katoliške Cerkve!

Laško. Huda vest pritolovajeni Italiji ne dá pokoja. Vojni minister hoče duhovne in vse gnati v vojaštvo razun ženskih; naučni minister je hotel imeti vse učene in pisatelje; v Padovi pa se je nekdo oglasil s knjižuro, ktera straši s francosko-laško vojsko in svete stavi, kako bi se mogli Italijani zoper tega hudega Francoza braniti. K vsemu temu še tirja vojni minister 152 milijonov lir izrednih stroškov za naslednjih 9 lét za orožje in vojne potrebe! — Dokler se ne bodo vlade med seboj zedinile za ohranjenje miru in zoper klanje in odiranje ljudi in takih bojo-hrustov v kot pognale, tako dolgo ne more drugač biti, kakor da tudi davki in dajatve neprenehoma rastejo! Od kot pa potlej denar jemati? Lahon pa sploh ne bo imel in ne dal miru, dokler ga res Francija ne bo nakercala po dolgih perstih in mu morebiti velevala nazaj dati, kar je narabotal.

V Berlinu so 16. in 17. majnika v državnem zboru z mahanjem po jezuitih nemško cesarstvo podpirali. Strašno se jih bizmarkovci bojé. Mogoče je, da bi jim kaki jezuit utegnili resnico povedati, in resnice se bizmarkovci bojé. Izročila je zbornica vse muha-peticije zoper jezuite Bizmarku z naročilom, naj skerbi, da se ustanovi verski mir, enakopravnost véstev, in da se branijo pravice državljanov zoper duhovsko oblast, pa da naj zlasti jezuite pod greben postave dene, ako se družba državi in postavam nevarna skaže. Tega pa so bizmarkovci že davno prepričani, toraj jim blezo ne bo treba veliko študirati.

Jezuitoplahunom sta pa zlasti dva moža prav gorke solila, namreč kanonik dr. Mufang in pa protestanski teolog Ewald. Poslednji jim je skazal, da splošna prepoved jezuitovskega reda se z načeli keršanstva ne dá zediniti, in pa da ni nobenega vzroka, kateri bi opravičil preganjanje reda. Mufang pa je pojasnoval hudobno bedarijo jezuitovskih nasprotnikov in peticij zoper nje, ki velikrat izvirajo od ljudi, kateri svoj živi dan niso jezuita še vidili in ne slišali, temuč kričé zoper nje brez kacega vzroka in dokaza — zgolj zato, ker druge tako slišijo (ali pa, ker v lažnjih brošurah in časnikih vsaktere pošastne obrekovanja berejo).

Katoličanov nasvet v zbornici je toraj na to šel, da naj se preišče djanje jezuitov in kaznuje, če se res kaj kazni vrednega najde; če se nič ne najde, naj se pa pové, da je krič zoper nje lažnjiv in prazen. Toda taki pravičen predlog ni dišal hudi vesti nasprotnikov.

V Bonu je umerl preslavni misijonar o. Peter Roh S. J. Rojen Švicar (l. 1811) je bil poštenega in ravnega značaja. Z osemnajstim letom je stopil v jezuitovski red. Kaj ga je k temu nagnilo? Vedno hujskanje in terpinčenje udov tega reda je bil vzrok, kakor je sam rekel. Tudi njega so posvetnjaki preganjali, slavila pa ga je ob enem vsa Nemčija zaradi njegovih misijonskih govorov, ktere so tudi kralji poslušali. On pa je imel za pravilo besede sv. Pavla: Kristus je moje življenje, in smert moj dobiček! — Njegov pokop je bil častitljiv, — pokazalo je nemško ljudstvo, da je družih misel v oziru na jezuite, kakor pa sedanji maliki mesa in ničvredni mavtarji, ki imajo „svobodo“ na jeziku in pa blato in kamnje v rokah,

ktero mečejo na tiste, ki niso taki sovražniki in preganjavci svojega bližnjega, kakor oni.

Naučni minister Korrenti je šel pod klop. Pervi in slovesni vzrok padca je, pravi „Unità“, ker kdor začne rogoviliti zoper Cerkev in Boga, ta nima sreče. Korrenti je v prvo zaterl bogoslovski nauk na univerzah, potlej je hotel odpraviti duhovske vodje na gimnazijah, licejih in pa tehniških napravah: to pa ga je v nekaki razpor pripravilo z njegovimi lastnimi ministerskimi tovarši, kterege nasledek je bil, da je Korrenti šel. — Za take ministre, ki Bogu nasprotujejo, je ajdovice škoda, da bi se za njimi kadilo, kadar gredó.

Papeževi sovražniki, ki vsak dan prézajo na njegovo smert, že pretresujejo, kako bodo vlade (!) potlej novega papeža volile in ga primorale svetnemu posestvu odgovodati se. Ali ni to smešno? Temu naj se papež odpoveduje, kar so mu vzeli, in kar ni njegovo, ko bi tudi imel! Tudi naj malo počakajo, da bi kak Viktor-Emanuel ali Bizmark volil papeža! Volita naj „grossmajstre“ laškimi in nemškimi framasonom, papeža bode že sveti kardinalski zbor izvolil. Sicer pa imamo terdno upanje, da pred Pijem IX pojde še marsikdo pod zemljo, ki že davno dihti po papeževi smerti.

Rudečkarsko. Angleški dnevnik „Times“ piše, da španjski, francoski, laški republikanarji so se iskali v tem zediniti, da bi vsi en dan zrogovili; toda španjski tega predloga niso sprejeli. „Unità“ k temu pristavlja: „Počakajte in boste vidili. Napoleon I je djal, da Evropa bode ali republikanska ali pa kozakovska. In mi pravimo: ako ne bo katoliška, bode „komunistička“ (rudečkarska). — Kaj pravite k temu, tisti mnogi „brezvéni“ in „zoperverni“ posestniki in bogatuši? Le vera katoliška sama je zmožna z redom občinskim tudi vas oteiti. Vera uči butare zmanjševati, pravice vsem dovoliti, gerdo in ostudno pohlepnost po gospodovanji čez druge krotiti in tako med vsemi edinost ohraniti. Kakor se je bil Pij IX iz Gaete povernil l. 1850, berž je začel rane celiti, ki jih je bila vsekala Macinova republika in rogovilstvo in v malo letih je bilo ljudstvo zopet srečno — prav malo z davki obleženo. Kako se pa zdaj godi ubogim Rimljanom in vsemu laškemu ljudstvu? Dostikrat smo že povedali.

Španjsko ministerstvo „Sagastavo“ se je odpovedalo. Menda zato, ker se je razglasilo, da se je dva milijona realov iz naselske vradnje za volitvine poganjanja zadrževalo! Ta preblážena „nova doba“, ki mora s tolikim zapravljanjem in pačenjem svoje gospodovavstvo podpirati! — Neki admiral Topete je novo ministerstvo zbral.

O uporu zoper sedanjo vlado se ne sliši posebnih novic. Don-Karlov brat je kakor višji vodja karlovcev v razglasu do Španjcev se pritožil, kako ti novi „liberalci“ iz „svobode“ izjédi delajo, največi pošastnosti počenjajo, narod tarejo, katoličanstvo preganjajo, cerkve podirajo, dóbra prodajajo, in da bi méro dopolnili, se konkubinat predstvo daje pred postavnim zakonom!

Na Švicarskem so katoličani 12. maja junaško premagali centraliste, tlačitelje svobode in katoličanstva. Hotli so liberaluhi švicarsko svobodno vstavo tako prenarediti, da bi bila zvezna gosposka več oblasti posameznim kantonom ter ljudstvu vzela in nase zdergnila, zlasti tudi v šolskih rečéh. Več členkov je bilo osnovanih, kako bodo cerkvene redove od uka izločili, nove klostre napravljati prepovedovali, starim ne dopuščali v novo poživljati se, kako bodo sploh katoliško Cerkev stiskali. To vse je tim frajmavrarskim sovražnikom svobode spodletelo, ker narod je tako imenovano revizijo vstave zavergel. —

Neki Avguštin Keller, ki ga imenujejo „Argavski schulpapst“, eden naj bolj fanatiških švicarskih zoper-cerkvenih rogoviležev, je duša tega zatiranja. Pa ne le

katoličani, ampak tudi previdniši protestantje so bili zoper gospodovanja željne početja in tako je hudovoljno rogovilstvo šlo pod klop.

Strah pred jezuiti. 10. maja so bili teržaški mestni očetje v posvet skupaj zbrani; kar neprevidoma so vsi obledeli in obsedeli so prestrašeni in oplášeni. Kaj je bilo? Opomnil jih je eden bolj „modrih“ — ali bolj plašljivih od drugih: kaj ko bi iz Prusije pregnani oo. jezuiti prišli v Avstrijo, ali celo Terst!!! To je bilo huje, kakor ko bi toča bila ali na Občini nov Vezuv izbruhnil. Vsi trepeči so skovali prošnjo, naj bi vendar vlada varovala jezuitov v Avstrijo in še zlasti v — Terst.

Kar je terpinčilo teržaške očete unkrat, to je ravno te dni stiskalo ljubljanske vstavoverce, kateri so še za tri zajee plašnejši od pol-laških teržaških starašin, in so bojda tudi prošnjo hiteli pisati, naj bi jih vendar vlada jezuitov premilo obvarovala ali jih iztirala, ne vemo prav, kako? Sklep. Teržaški mestni očetje in ljubljanski vstavači se jezuitov strašno bojé: častiti oo. jezuiti pa ne teh ne unih prav nič ne. Zakaj? Preganjani jezuiti imajo dobro vest, če tudi na terdi poti ali ko bi bili celo v železji liberaluhov; pregnajavce pa tudi na njih blazinastih stolih gad hude vesti pika.

Cesar v Anam-u na Jutrovem, Tu Duk, je poslal na Francosko 15 mladenčev naj imenitniših deržin, ki bodo izrejeni v višjih šolah „bratov keršanskega nauka.“

V Dunkirk-i v Ameriki je velikonočno nedeljo umerl bankir. H. J. Miner v 68. letu svojega življenja. Bil je poprej prezbiterijan, ker pa prezbiterijanske pridige niso bile po njegovem sercu, je jel hoditi v katoliško Cerkev. Cvetno nedeljo je bil previden; svoje protestanške prijatle, ki so ga obiskovali, je opominjal, da naj prestopijo v katoliško Cerkev, ktera njemu zdaj na smertni postelji deli tako sladko tolažilo. Bil je dohotljiv in pravičen mož, vendar si je nekaj prihranil in odločil je za dobrotne naprave škofije bufalske in za domačo cerkev 40.000 dolarjev.

Iz Baltimora v Ameriki naznanja „Wahrheitsfrd.“, da je protestanški pridigar dr. Curtis, ki je pred 2 mesecema v Evropo popotval, v katol. Cerkev prestopil. — Prav je; prestopijo naj vsi pastirji.

Iz Ljubljane. *Duhovne vaje* za čč. gg. duhovne bodo letos v Alojznici o velikih počitnicah. To vemo iz zanesljivega vira.

Zahvala.

Med farnimi cerkvami, ktere bodo leta in leta pričale velikodušno dobrotljivost Njih veličanstva cesarja Ferdinanda, pristeta je zdaj tudi cerkev Matere Božje v Čemšeniku. Dobila je po prevzviš. knezo-škofijstvu v Ljubljani lepo pomoč za obilne popravke, namreč 400 gl. V imenu farmanov, kateri so bili do solz ginjeni, ko so to srečno novico zvedili in so se prav obilno zbrali 10. maja k slovesni sv. maši, ktera je bila pri Šmarnicah darovana za naj vikši blagor Njih veličastva, naj ponižnejši in naj priserčnejši zahvalo Njih veličastvu cesarju Ferdinandu očitno izrekuje

V Čemšeniku, 26. majnika 1872.

Francišsk Rome, župnik.

Na Goriškem si prizadevajo goreči in verli katoliški duhovni napraviti katoliško-politiško družbo in svoj lasten katoliški tednik za posebne odnotne potrebe. Če to ni hvale in podpore vredno, potlej ne vemo, kaj bi še bilo. Pa veste, da ne kaki tujci, ampak Slovenci(?) v početnike in početje kamenje mečejo! — Menda s tim Slovenijo zidajo!

Iz Kostanjovice na Dolenskem. Praznovali smo bin-

košne praznike prav slovesno, pa tega ne bom popisoval. Ne morem pa opustiti, da bi ne omenil binkoštnega ponedeljeka, ko smo imeli slovesno duhovno opravilo na znani in sloveči Božji poti Marije Tolažnice na Vodenicah, kjer je cerkev po gorečnosti našega p. č. g. župnika vsa prenovljena in so v nji tudi prav dobre orglje.

Častljivo je bilo viditi s hribca, ko med ubranim zvonjenjem pri farni cerkvi zala procesija pobožno gre iz mestica proti hribcu in jo mogočni strel možnarjev in lepo zvonjenje podružnice prijazno spremlja. Spreveda se je vdeleževala obila množica romarjev, ki so prišli iz hervaške Bistrice in so obiskali in počastili tudi Mater Božjo na Vodenicah, ker na to Božjo pot imajo veliko zaupanje. Po drugem opravilu in izpetih litanijah M. B. se je zopet med lepim petjem procesija proti farni cerkvi verne. Če kdaj, je res dandanašnji goreče molitve treba. — Veliko pripomore k razširjanju keršanskega duha in svete gorečnosti naš verli gosp. kaplan, kterege pa hočejo neki liberalci od tod spraviti, zato ker je vnet duhoven in ne najemnik, da bi v njih rog trobil. Bodi mu v imenu romarjev očitna zahvala za tako lepo slovesnost.

Kakor pri nas, tako tudi pri naših bližnjih sosedih Šmarnice prav lepo opravljajo. Tako rekoč skušajo se, kateri bi lepše imeli. Tako v sv. Križu, v Šentjerneju. J. J.

V Zagrebu je 17. maja umerl č. g. Šimon Balenović, vrednik „Zagreb. katol. lista.“ Bog mu daj večni mir!

Na Hervaškem, kolikor se vé, so v volitvah Hervatje zmagali.

Na Dunaju je v torek umerla nadvojvodnja Sofija, mati sedanjega cesarja Fr. Jožefa.

Poterjenja za prejete darove.

Z Unca, 27. majnika. Prejel sem iz zbirke „Zgod. Danice“ z veliko hvaležnostjo: na prvo okoli 41 gl. 75 kr. v srebru in a. v., potlej 6 gl. 80 kr. a. v., 1 ces. cekin in 1 tol. za 2 gl. — Kako so veseli in hvaležni preljubim dobrotnikom vsi reveži, ktere kaki dar doleti! Bog poverni vsim sto- in tisučero! Ako se še kdo spomni pogorelcev, ki so že dve leti tako rekoč pod kapom, gotovo Bog ne bo pozabil njegove dobrote.

J. Babnik, fajm.

Na Studencu, 28. majnika 1872. Zopet Ti hvaležnega serca naznanim, da sem prejel za pogorelce in stradajoče poslanih 30 gl., in preden pismo zapечатim, mi cerkvenec s pošte prinese nakaznico za 35 gl. 20 kr., in to za naše pogorelce. Besed mi zmanjkuje, kako bi se zahvalil dobrotnikom za darove... Vsegamogočni naj Vam vsim poverne, na priprošnjo preblazene D. Marije naj podeli vsim ljubo zdravje in svojo milost!

Mih. Šos, fajm.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce na Studencu. Po p. n. g. kan. P. Urhu 10 gl. 71 kr. — Iz Teržiča E. P. 1 gl. — G. J. St. 5 gl. — Cerkljanec 1 gl. — Neimenovana 20 kr. — Lor. Bodavan 1 gl. —

Za sv. Očeta. Od sv. Katarine v Topolu 1 gl. 6 kr. sr. st. v. in 9 gl. 30 kr. sv. Očetu Piju IX. Vel. kot malo vezilce za 80letni rojstni dan. — A. J. iz Mavč. duhovnije 1 gold.; prosi sv. blagoslova za se in svojo deržino. — Neimenovan, 5 gl., proseč sv. blagoslova v duhovni zadevi. — G. J. St. 3 gl. — Iz Teržiča E. P. 5 gl. — Mož in žena 1 gl.: za mirno življenje in srečno zadnjo uro.